

Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Департамент агропромислового розвитку Полтавської ОВА
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес-освіти
Національний університет біоресурсів і
природокористування України
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України»
Одеський національний економічний університет
Сумський національний аграрний університет
Харківський національний економічний університет імені Семена
Кузнеця
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Кременчуцький національний університет імені М. Остроградського
Українсько-Британський Центр Центру Європейської освіти та іноземних
мов Полтавського державного аграрного університету
Glendale Community College of Maricopa Community College System,
Arizona (США)
Atlântica – Instituto Universitário (Португалія)
WSHIU -Akademia Nauk Stosowanych w Poznaniu (Польща)
Queen Mary University of London Ukrainian Society (Сполучене Королівство
Великої Британії та Північної Ірландії)
The University School of Occupational Safety Management in Katowice
(Польща)
Academy of Management and Administration in Opole (Польща)
University of Economics in Bratislava (Словаччина)
Scientific Center of Innovative Research (Естонія)
Information Systems Management Institute (Латвія)
Eurasian National University them. L. N. Gumilev (Казахстан)

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічний менеджмент агропродовольчої сфери в умовах глобалізації економіки: безпека, інновації, лідерство»

23 вересня 2025 року

Полтава 2025

УДК 005. 21 : 338. 43 : 005. 591. 6 /. 934 : 316. 46

DOI: <https://doi.org/10.32782/23-09-25-1>

Стратегічний менеджмент агропродовольчої сфери в умовах глобалізації економіки: безпека, інновації, лідерство: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції, 23 вересня 2025 р. Полтава : ПДАУ, 2025. Том 1. 310 с.

У матеріалах конференції розглядаються безпекові та інноваційні особливості стратегічного менеджменту агропродовольчої сфери в умовах актуалізації лідерства в глобальній економіці; практичні рекомендації щодо адаптації, протидії ризикам та підвищення ефективності розвитку суб'єктів господарювання.

Збірник розрахований на науково-педагогічних працівників, аспірантів, здобувачів закладів вищої освіти, фахівців-практиків.

Редакційна колегія:

О. А. Галич, к.е.н., професор, ректор Полтавського державного аграрного університету,

В. І. Аранчій, к.е.н., професор, перший проректор Полтавського державного аграрного університету,

Т. В. Воронько-Невіднича, д.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету,

V. Riashchenko – dr.oec., prof., expert of Latvian Council of Science, ISMA University of Applied Science,

М. В. Зось-Кіор, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету,

Д. В. Дячков, д.е.н., професор, професор кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету,

Н. В. Баган, PhD з економіки, доцент кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

Матеріали друкуються мовою оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідають автори.

© Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПДАУ заборонено.

<https://doi.org/10.15421/292312>.

5. Полтавський державний аграрний університет. URL: <https://www.pdau.edu.ua/> (дата звернення: 03.09.2025).

Т. Сазонова, к.е.н., доцент,
Д. Лютий, аспірант,
*Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна*

АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ АГРОПІДПРИЄМСТВ: АДАПТАЦІЯ ДО ЗМІН У НЕСТАБІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

В умовах глобальної невизначеності та динамічних змін, що охопили світову економіку, агропромисловий комплекс України зіштовхується з безпрецедентними викликами. Геополітичні конфлікти, коливання ринків, кліматичні аномалії та зміни в ланцюгах постачання вимагають від підприємств не просто реакції, а проактивного, адаптивного підходу. Сталість і конкурентоспроможність у цих умовах залежать від здатності агробізнесу швидко змінювати свої стратегії, впроваджувати інновації та гнучко реагувати на нові реалії.

Сучасні агропідприємства мають трансформуватися з традиційних виробничих одиниць у цифрові, інноваційні та стійкі до криз системи. Це вимагає перегляду застарілих бізнес-моделей та впровадження нових підходів, що охоплюють технології, управління та фінансування.

На наш погляд, доцільно виокремити наступні складові системи та процесу адаптації аграрних підприємств до нестабільного бізнес-середовища з явно вираженими біфуркаційними процесами (рис. 1).

Цифровізація є ключовим інструментом для підвищення ефективності та гнучкості в умовах нестабільного середовища. Вона дозволяє агропідприємствам перейти від ручного управління до управління на основі даних, що забезпечує швидке прийняття рішень та оптимізацію процесів.

Технології точного землеробства (наприклад, системи GPS-навігації, безпілотні літальні апарати (БПЛА) та сенсорні

мережі) дозволяють збирати дані про стан ґрунту, вологість, стан посівів у режимі реального часу.

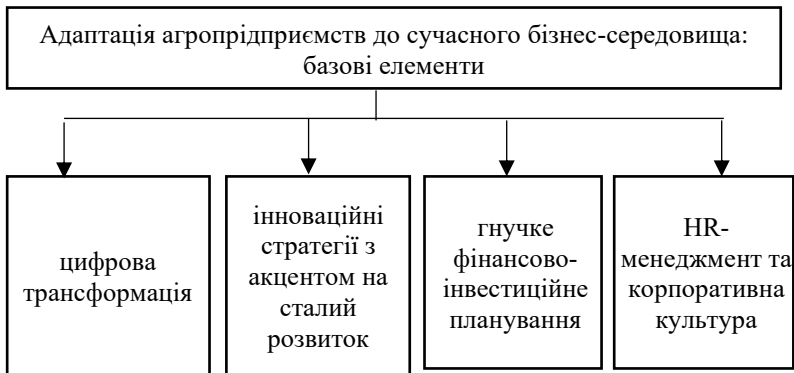

Рис. 1. Ключові елементи адаптації аграрних підприємств до сучасних реалій [авторська розробка]

Аналіз цих даних дає змогу оптимізувати використання ресурсів, таких як добрива, вода та засоби захисту рослин, що знижує витрати та мінімізує вплив на довкілля. Наприклад, завдяки використанню дронів для моніторингу посівів, підприємства можуть виявляти зони ризику та вчасно вживати заходів, запобігаючи втратам врожаю.

Збір та аналіз великих даних, що надходять з різних джерел (метеостанції, супутники, агрохімічні лабораторії, ринкові платформи), дозволяють розробляти більш точні прогнози врожайності, моделювати ризики та передбачати зміни попиту. Це забезпечує можливість адаптації виробничих планів до майбутніх умов, мінімізуючи втрати від непередбачених подій.

Щоб залишатися конкурентоспроможними, агропідприємствам потрібно не лише оптимізувати існуючі процеси, але й створювати нові продукти та послуги.

Замість того, щоб повністю покладатися на традиційні культури, підприємства можуть розглядати можливість вирощування нішевих культур, які мають високу додану вартість, наприклад, органічної продукції або специфічних рослин для фармацевтичної промисловості. Ця стратегія

допомагає знизити ризики, пов'язані з коливаннями цін на основні товари, та відкриває доступ до нових, більш прибуткових ринків.

Споживачі все більше цінують екологічно чисту продукцію, тому інвестування у сталі технології, такі як біодобрива, системи рециркуляції води та відновлювані джерела енергії, стає не просто етичним вибором, а й конкурентною перевагою. Це дозволяє підприємствам залучати нових клієнтів і формувати позитивний імідж.

Якщо розглядати необхідність розробки та реалізації інноваційних стратегій та цифрову трансформацію, яка охоплює всі сфери функціонування підприємства, можна виокремити

6 видів стратегій управління інноваційно-цифровим розвитком підприємств агропродовольчої сфери [сформовано авторами на основі 1-5]:

1) стратегія базової цифровізація, яка передбачає початкове впровадження технологій для автоматизації окремих процесів, таких як облік, управління ресурсами та документообіг;

2) стратегія функціональної адаптації, що охоплює інтеграцію цифрових інструментів у ключові бізнес-функції (логістика, виробництво, контроль якості) для підвищення ефективності та гнучкості;

3) стратегія інноваційної трансформації, що передбачає радикальну зміну бізнес-моделі за допомогою передових технологій (штучний інтелект, IoT, Big Data та блокчейн), для створення нових цифрових екосистем;

4) стратегія клієнтоорієнтованої взаємодії, що базується на використанні технологій (чат-боти, мобільні додатки) для персоналізації обслуговування, швидкого зворотного зв'язку та підвищення лояльності клієнтів;

5) стратегія сталого та інклюзивного розвитку, що передбачає поєднання цифровізації з екологічними та соціальними принципами, залучення малих виробників до цифрових платформ для зміцнення громад;

6) стратегія партнерської цифрової інтеграції, яка передбачає створення спільних платформ для об'єднання всіх

учасників ринку (виробників, постачальників, рітейлерів) з метою підвищення прозорості та зниження витрат.

Разом з тим, доступ до фінансування є життєво важливим для реалізації адаптивних стратегій. В умовах нестабільності традиційні джерела фінансування можуть бути обмежені, що вимагає пошуку альтернативних рішень.

Крім банківських кредитів, агропідприємства можуть використовувати венчурний капітал, залучати інвестиції від приватних фондів та брати участь у програмах державно-приватного партнерства. Це дозволяє фінансувати масштабні проекти без надмірного боргового навантаження. Державна підтримка, наприклад, у вигляді грантів на розвиток сталих технологій або субсидій на модернізацію, також відіграє важливу роль.

Ф'ючерсні контракти та хеджування ризиків допомагають захистити підприємства від цінових коливань на продукцію. Використання цих інструментів дозволяє планувати доходи та витрати з більшою точністю, зменшуючи фінансові ризики.

Але варто зазначити, що навіть найкращі стратегії не будуть ефективними без кваліфікованих та мотивованих працівників.

Адаптивність підприємства починається з його людей. Необхідно інвестувати в постійне навчання персоналу, особливо в сферах цифрових технологій та аналізу даних. Це дозволяє працівникам бути готовими до змін і впроваджувати нові інструменти та методи роботи.

Корпоративна культура, що сприяє інноваціям, співпраці та швидкому реагуванню, є основою для успішної адаптації. Важливо заохочувати працівників до обміну ідеями, експериментів та прийняття на себе відповідальності. Це створює середовище, де зміни сприймаються як можливість, а не загроза.

В умовах постійної нестабільності агропідприємства не можуть дозволити собі стояти на місці. Перехід до адаптивної стратегії – це не опція, а необхідність. Ця стратегія базується на трьох взаємопов'язаних стовпах: цифрова трансформація, інновації та гнучке управління.

Лише цілісна інтеграція всіх цих елементів дозволить агропідприємствам не тільки вижити в умовах кризи, але й забезпечити стійке та успішне економічне зростання.

Список використаних джерел:

1. Бойко І.М. Модифікація інноваційних стратегій підприємств в умовах цифровізації економіки. *Colloquium-journal*. 2021. № 13(100). С. 16–19.
2. Московець Д. Формування інноваційних стратегій розвитку вітчизняного бізнесу в умовах цифровізації. *Development service industry management*. 2025. № 2. С. 135–141. URL: [https://doi.org/10.31891/dsim-2025-10\(16\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2025-10(16))
3. Орлова Н., Винник Т., Побігун С. Інноваційні стратегії розвитку бізнесу в умовах кризи: аналіз і практична реалізація в Україні. *Економіка та суспільство*. 2023. № 56. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3026/2947>
4. Трофименко О., Бояринова К., Мельничук В. Передумови та стратегії цифрової трансформації підприємств в Україні та світі. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 2. С. 385–394.
5. Шостак Л.В., Садовська М.Л., Матвійчук С.Р. Стратегічні аспекти формування бізнес-моделі підприємства в умовах цифрової трансформації. *Вісник Сумського національного аграрного університету Серія «Економіка і менеджмент»*. 2024. Вип. 3(99). С. 64–68.

В. Собчишин, к.е.н.,
І. Лаврентьєв, А. Усенко, здобувачі вищої освіти
ОПП Бізнес-адміністрування,
Полтавський державний аграрний університет,
м. Полтава, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ LEADERSHIP-ДИЗАЙНУ В СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ

Агропродовольча сфера посідає ключове місце в економічному розвитку більшості держав, забезпечуючи продовольчу безпеку та експортний потенціал, не є виключенням й Україна.

За сучасних умов глобалізації, кліматичних змін і динамічних трансформацій світових ринків виникає потреба у нових підходах до стратегічного менеджменту. Традиційні

<i>М. Павлишин</i>	
ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ІННОВАЦІЇ В УПРАВЛІННЯ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЮ СФЕРОЮ УКРАЇНИ В УМОВАХ БІФУРКАЦІЙ.....	67
<i>Я. Радіонова, С. Шабельник, Е. Коцага</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОГО МЕТОДУ В МЕНЕДЖМЕНТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ.....	70
<i>Т. Сазонова, Д. Лютий</i>	
АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ АГРОПІДПРИЄМСТВ: АДАПТАЦІЯ ДО ЗМІН У НЕСТАБІЛЬНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	73
<i>В. Собчишин, І. Лаврентьєв, А. Усенко</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ LEADERSHIP-ДИЗАЙНУ В СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ.....	77
<i>В. Стаценко, В. Кушнірук</i>	
ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ РЕГІОНУ.....	79
<i>І. Суржиков</i>	
АНТИКРИЗОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ АГРАРНОГО СЕКТОРУ: ПРОАКТИВНІ ПІДХОДИ ДО НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	84
<i>Є. Халява</i>	
LEADERSHIP-ДИЗАЙН СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В АГРОПРОДОВОЛЬЧІЙ СФЕРІ В УМОВАХ КРИЗ І БІФУРКАЦІЙ.....	86